

BIULETYN
SĄDU NAJWYŻSZEGO
nr 2/2022

z dnia 27 kwietnia 2022 r.

Spis treści

	Str.
PYTANIA PRAWNE DO IZBY CYWILNEJ.....	2
UCHWAŁY IZBY CYWILNEJ	5
ORZECZENIA TEZOWANE IZBY CYWILNEJ	7
PYTANIE PRAWNE DO IZBY KARNEJ.....	13
PYTANIE PRAWNE IZBY KONTROLI NADZWYCZAJNEJ I SPRAW PUBLICZNYCH	15
UCHWAŁY IZBY PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH.....	16

PYTANIA PRAWNE DO IZBY CYWILNEJ

III CZP 94/22

Pytanie prawne składu 3 sędziów Sądu Najwyższego przedstawione do rozpoznania przez skład 7 sędziów Sądu Najwyższego:

„Czy art. 2 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r., poz. 1235) wyłącza możliwość nabycia przez zasiedzenie nieruchomości stanowiącej las państwowy w rozumieniu art. 1 pkt 3 tej ustawy?”

III CZP 95/22

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„1. Czy przepis art. 48¹ k.p.c.:

a) ma zastosowanie wyłącznie w przypadku wyznaczenia do rozpoznania sprawy sędziego, w stosunku do którego zachodzą przesłanki z art. 48 § 1 pkt 1-4 k.p.c.,

b) czy też art. 48¹ k.p.c. ma zastosowanie w każdym przypadku wyznaczenia do rozpoznania sprawy sędziego, wobec którego nie zachodzą przesłanki z art. 48 § 1 pkt 1-4 k.p.c., lecz orzekającego w sądzie w jakim pełni służbę inny sędzia, niewyznaczony do rozpoznania sprawy, w stosunku do którego te przesłanki występują?,

2. Czy naruszenie przepisu art. 48¹ k.p.c., w rozumieniu wskazanym w pkt. 1 ppkt. b), poprzez brak jego zastosowania

w wymienionych tam okolicznościach i niewyłączenie sędziego wyznaczonego oraz brak przekazania sprawy sądowi przełożonemu celem wyznaczenia innego sądu równorzędnego, wywołuje skutek w postaci nieważności postępowania na podstawie art. 379 pkt. 4 k.p.c.?”

III CZP 96/22

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Krakowie przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„Czy w stanie prawnym wprowadzonym od dnia 7 listopada 2019 roku ustawą z dnia 4 lipca 2019 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1496 z późn. zm.) rozliczenie opłaty należnej komornikowi z tytułu złożonego wniosku o doręczenie dokumentów może mieć podstawę prawną, a co za tym idzie czy poniesienie przez powoda po wydaniu orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie kosztów związanych z doręczeniem za pośrednictwem komornika (art. 1391 §1 k.p.c.) uzasadnia zasądzenie ww. kosztów od pozwanego?”

III CZP 97/22

Pytanie prawne Sądu Apelacyjnego w Gdańsku przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„Czy w przypadku uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania naruszenie zasady niezmienności składu sądu wyznaczonego do rozpoznania sprawy na podstawie przepisu art. 386 § 5 kpc, polegające na bezpodstawnym zarządzeniu przez Przewodniczącego Wydziału wyłonienia nowego składu orzekającego w drodze losowania z pominięciem sędziego

wyznaczonego do rozpoznania sprawy z mocy ustawy na podstawie przepisu art. 386 § 5 kpc, może powodować sprzeczność składu orzekającego z przepisami prawa – art. 379 pkt 4 kpc?

Czy przepis art. 55 § 4 zdanie drugie ustawy prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U.2020.2072 t.j. z dnia 2020.11.24) wyłącza możliwość badania sprzeczności składu orzekającego z przepisami prawa na podstawie art. 379 pkt 4 kpc w związku z naruszeniem przez Przewodniczącego Wydziału przepisu art. 386 § 5 kpc i przepisów art. 47b § 1 i 2 ustawy prawo o ustroju sądów powszechnych?”

UCHWAŁY IZBY CYWILNEJ

III CZP 32/22 – z dnia 2 lutego 2022 r. w składzie 3 sędziów
na pytanie prawne Sądu Okręgowego w Katowicach

W razie zbiegu – w postępowaniu egzekucyjnym z użytkowania wieczystego – uprawnienia wierzyciela (pauliańskiego), względem którego czynność prawna zbycia tego prawa, zawarta między dłużnikiem a osobą trzecią, została uznana za bezskuteczną (art. 532 k.c.), z uprawnieniem wierzyciela (hipotecznego), który uzyskał na tym prawie zabezpieczenie hipoteczne na podstawie czynności prawnej zawartej z osobą trzecią, ale przed ujawnieniem w księdze wieczystej roszczenia wierzyciela pauliańskiego, mają zastosowanie reguły pierwszeństwa wynikające z ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (jedn. tekst: Dz. U. z 2019 r., poz. 2204), chyba że wierzyciel pauliański zakwestionował skutecznie czynność prawną ustanowienia hipoteki w trybie skargi pauliańskiej realizowanej w formie powództwa albo zarzutu przeciwko wierzycielowi hipotecznemu (art. 531 § 1 i 2 k.c.).

III CZP 55/22 – z dnia 17 lutego 2022 r. w składzie 3 sędziów
na pytanie prawne Sądu Okręgowego w Gliwicach:

„Czy podstawą wznowienia postępowania, o której mowa w art. 401¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r., poz. 1460 ze zm.) może być orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wydane w trybie pytania prejudycjalnego dotyczące takiego samego stosunku

prawnego?”

postanowiono umorzyć postępowanie w sprawie.

ORZECZENIA TEZOWANE IZBY CYWILNEJ

V CSK 356/18 – wyrok z dnia 26 kwietnia 2019 r.

Przejawem uzupełnienia weksla in blanco niezgodnie z porozumieniem wekslowym jest wypełnienie tego weksla po upływie terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego, którego zabezpieczeniu służyło wystawienie weksla gwarancyjnego in blanco; nie dotyczy to jednak sytuacji, w której dłużnik wekslowy (poręczyciel) nie jest dłużnikiem z tytułu stosunku podstawowego.

V CSK 502/18 – wyrok z dnia 9 lipca 2020 r.

W razie niewypłacenia należnej dotacji oświatowej w całości albo w części podstawą żądania zapłaty niewypłaconej kwoty, stanowiącej szkodę, może być stosowany *per analogiam* art. 471 k.c. w związku z art. 90 ust. 2b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jedn. tekst: Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.).

V CSK 23/19 – wyrok z dnia 25 listopada 2020 r.

Wykonanie ciężącego na inwestorze inwestycji niedrogowej obowiązku budowy (przebudowy), bez zawarcia umowy, o której mowa w art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, nie może być wymuszone na drodze sądowej, przez domaganie się nakazania wybudowania (przebudowy) drogi albo zobowiązania inwestora do złożenia stosownego oświadczenia woli (por. art. 64 k.c. i art. 1047 § 1 k.p.c.).

I CZ 74/20 – postanowienie z dnia 13 stycznia 2020 r.

Oświadczenie woli strony w przedmiocie wypowiedzenia pełnomocnictwa powinno być skierowane do pełnomocnika procesowego; jest ono skuteczne z chwilą dotarcia do pełnomocnika w taki sposób, że mógł się zapoznać z jego treścią. Czynności podjęte przez pełnomocnika procesowego w okresie przed zawiadomieniem go przez pozwanego o wypowiedzeniu pełnomocnictwa są skuteczne zarówno wobec mocodawcy, jak i wobec sądu i przeciwników procesowych.

IV CSKP 28/21 – wyrok z dnia 15 stycznia 2021 r.

Powództwo prokuratora o unieważnienie uznania dziecka dokonanego przez mężczyznę, który wiedział, że nie jest ojcem biologicznym, może być oddalone ze względu na zasady współżycia społecznego (art. 5 k.c.).

III CSKP 5/21 – wyrok z dnia 2 marca 2021 r.

Znak towarowy powszechnie znany może być skutecznie przeciwstawiony późniejszemu cudzemu prawu ochronnemu z rejestracji znaku towarowego oraz stanowić względną przyczynę odmowy rejestracji. Taki znak podlega jednak ograniczonej ochronie, uregulowanej w art. 301 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (jedn. tekst: Dz. U. z 2021 r. poz. 324).

II CSKP 11/21 – wyrok z dnia 10 maja 2021 r.

Więź rodzinna obejmująca sferę prawa do utrzymywania osobistych, bezpośrednich lub pośrednich, kontaktów ojca z małoletnim dzieckiem nie stanowi dobra osobistego w rozumieniu art. 23 k.c.

II CSKP 35/21 – wyrok z dnia 17 czerwca 2021.

Sąd rozpoznający sprawę, poddając kontroli treść umowy i wynikające z niej prawa i obowiązki stron konsumenckiego stosunku zobowiązaniowego, obowiązany jest na każdym etapie postępowania zbadać, czy którekolwiek z kształtujących uprawnienia i obowiązki stron postanowienie umowy w okolicznościach sprawy nie stanowi postanowienia niedozwolonego (nieuczciwego). Powinien to czynić bez względu na inicjatywę procesową konsumenta, którego wskazanie w tym zakresie, w szczególności jako zarzut w postępowaniu, może być traktowane wyłącznie jako impuls zwracający uwagę sądu *meriti* na potencjalne istnienie takiego niedozwolonego postanowienia umownego.

II CSKP 20/21 – wyrok z dnia 29 czerwca 2021 r.

Stosunek hipoteki zabezpieczający wierzytelność z umowy kredytu nie jest stosunkiem podstawowym, do którego można odwołać się w postępowaniu nakazowym, aby utrzymać nakaz zapłaty, ale kolejnym stosunkiem prawnym istniejącym między stronami. Oparcie rozstrzygnięcia na tym stosunku wymaga zmiany powództwa i powołania się na fakty znajdujące się poza podstawą faktyczną obejmującą roszczenie wekslowe i wierzytelność z umowy kredytu.

I CNP 15/21 – postanowienie z dnia 16 lipca 2021 r.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia podpisana przez aplikanta radcowskiego, działającego z upoważnienia radcy prawnego (art. 351 ust. 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, jedn. tekst: Dz. U. z 2020 r., poz. 75), będącego pełnomocnikiem procesowym skarżącego, jest dotknięta brakiem podlegającym uzupełnieniu na wezwanie przewodniczącego w sądzie a quo (art. 398⁶ § 1 w związku z art. 424¹², art. 398²¹, art. 391 § 1 i art. 126 § 1 pkt 6 k.p.c.).

IV CZ 14/21 – postanowienie z dnia 27 lipca 2021 r.

Braki formalne wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem (art. 328 § 1 k.p.c.) – w tym także określenie zakresu, w jakim ma zostać sporządzone uzasadnienie – podlegają usunięciu na podstawie art. 130 § 1 k.p.c. również w przypadku, gdy wniosek ten został złożony przez pełnomocnika będącego adwokatem.

II CSKP 87/21 – wyrok z dnia 11 sierpnia 2021 r.

Do skargi pauliańskiej wierzyciela, mającej zabezpieczać wierzytelność z tytułu poręczenia wekslowego, nie ma zastosowania art. 530 k.c., choćby w chwili dokonania krzywdzącej go czynności, przesłanki uzupełnienia weksla in blanco nie były jeszcze spełnione.

II CSKP 53/21 – wyrok z dnia 16 września 2021 r.

Wyłączenie wspólnika ze spółki powoduje, że w relacji między spółką a wyłączonym wspólnikiem umowa spółki lub uchwała o dopłatach nie mogą być traktowane jako podstawy świadczenia (art. 269 k.s.h.). Oznacza to, że odpada podstawa do spełnienia przez takiego wspólnika na rzecz spółki świadczenia w postaci dopłaty (art. 410 § 2 k.c.).

IV CSKP 75/21 – wyrok z dnia 16 września 2021 r.

Zwolnienie gruntów zajętych pod infrastrukturę kolejową od opłat z tytułu użytkowania wieczystego (art. 8 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, obecnie tekst jedn.: Dz. U. z 2020, poz. 1043 ze zm.) podlega uwzględnieniu przy aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego (art. 77-81 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r., poz. 1990 ze zm.).

II CSKP 124/21 – wyrok z dnia 17 września 2021 r.

Samo powołanie się na fakt obciążenia nieruchomości hipoteką opiewającą na określoną sumę, nawet przekraczającą wartość danej nieruchomości, nie pozwala na uznanie, że dłużnik, wyzbywając się własności, nie doprowadził do pokrzywdzenia wierzyciela. W ocenie, czy doszło do takiego pokrzywdzenia, nie można poprzestać na odjęciu sumy hipoteki od wartości nieruchomości, lecz konieczne jest uwzględnienie wysokości wierzytelności pozostałej do spłaty. O rzeczywistej sytuacji wierzyciela pauliańskiego może bowiem świadczyć wyłącznie to, czy w razie prowadzenia egzekucji ze spornej nieruchomości w celu zaspokojenia pozostałej do spłaty wierzytelności zabezpieczonej

hipotecznie, całość uzyskanych środków trafiłaby do wierzyciela hipotecznego, czy też wierzyciel mógłby liczyć na uzyskanie choćby częściowego zaspokojenia.

PYTANIE PRAWNE DO IZBY KARNEJ

I KZP 1/22

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Świdnicy przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„1) Czy przyznanie Komisji w przepisie art. 25 pkt 2) tej ustawy uprawnienie uczestnictwa w prowadzonym postępowaniu sądowym na prawach oskarżyciela posiłkowego za zgodą poszkodowanej lub jej opiekuna prawnego oznacza uprawnienie działania jako samodzielnej strony postępowania karnego w postaci oskarżyciela posiłkowego substydiarnego w rozumieniu art. 55 § 1 kpk,

2) a jeżeli tak, to

czy Komisja może przystąpić do postępowania sądowego przed sądem karnym w następstwie zgłoszenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o Komisji, dokonanego już po wniesieniu substydiarnego aktu oskarżenia,

3) a jeżeli tak, to

czy wobec jednoczesnego braku w ustawie o Komisji (...) przepisów dostosowujących (wprowadzających) w zakresie możliwości jej wystąpienia do procesów sądowych już wszczętych, także przed wejściem w życie ustawy o Komisji, w szczególności braku w ustawie regulacji co do zasady w ogóle limitującej termin wstąpienia Komisji do procesu sądowego, dopuszczalne jest wystąpienie Komisji do procesu sądowego na dowolnym etapie postępowania sądowego, po rozpoczęciu przewodu sądowego i także do procesu wszczętego przed datą 26 września 2019 r., tj. wejścia w życie ustawy o Komisji (...),

4) a jeżeli tak, to

czy wobec braku w ustawie o Komisji (...) przepisów regulujących formę i tryb udzielenia zgody poszkodowanych na udział Komisji we wszczętym postępowaniu sądowym

a) zgoda powinna zostać złożona przez pokrzywdzonego wyłącznie Komisji czy też przed sądem I instancji,

b) czy zgoda stanowi waunek dopuszczalności wniesienia przez Komisję apelacji od wyroku sądu I instancji?”

**PYTANIE PRAWNE IZBY KONTROLI NADZWYCZAJNEJ I
SPRAW PUBLICZNYCH**

I NZP 1/22

Pytanie prawne składu 3 sędziów Sądu Najwyższego przedstawione do rozpoznania przez skład 7 sędziów Sądu Najwyższego:

„Czy w wypadku, gdy w głosowaniu uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego dwóch lub więcej kandydatów otrzymało równą, bezwzględną większość głosów, a uznanie wszystkich kandydatów za wybranych spowodowałoby przekroczenie liczby wolnych stanowisk sędziowskich, przewidzianych w danym postępowaniu nominacyjnym, dopuszczalne jest w stosunku do tych kandydatów przeprowadzenie ponownego głosowania i uznanie za wybranych tylko tych kandydatów, którzy w tym głosowaniu uzyskali kolejno najwięcej głosów?”

UCHWAŁY IZBY PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

III UZP 10/21 – z dnia 10 lutego 2022 r. w składzie 7 sędziów na pytanie prawne składu 3 sędziów Sądu Najwyższego

Dobrowolne ubezpieczenie chorobowe osoby prowadzącej pozarolniczą działalność ustaje w przypadku opłacenia składki w terminie, ale w wysokości niższej niż należna (art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych; jednolity tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 423 ze zm., w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2022 r.).

III UZP 9/21 – z dnia 16 lutego 2022 r. w składzie 3 sędziów na pytanie prawne Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustala w decyzji wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującej w danym roku składkowym (art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jednolity tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 423 ze zm. W związku z art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, jednolity tekst: Dz. U. z 2019 r., poz. 1205 ze zm.), jeżeli płatnik składek kwestionuje wysokość tej stopy ustaloną w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 32 ust. 1 ustawy wypadkowej.

III PZP 3/21 – z dnia 23 lutego 2022 r. w składzie 3 sędziów na pytanie prawne Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Nowym Sączu

Podstawę ustalenia wysokości odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w odniesieniu do nauczycieli będących emerytami, rencistami albo nauczycielami pobierającymi nauczycielskie świadczenia kompensacyjne jest suma tych świadczeń pobieranych przez nich w ciągu roku (art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela; jednolity tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 1762 ze zm.).

III UZP 12/21 – z dnia 23 lutego 2022 r. w składzie 3 sędziów na pytanie prawne Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

Prawo do rolniczej renty rodzinnej nie ulega zmniejszeniu w razie osiągnięcia przez ubezpieczonego przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego w kwocie mieszczącej się w przedziale od 70% do 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (art. 104 ust. 8 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jednolity tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 291, ze zm., w związku z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, jednolity tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 266 ze zm.).